

OPRAVDOVÝ
KREŠTAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	<i>Sem sa majú posilať predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</i>
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Otec ľudovej strany.

Časopis «Kreštan» vo svojom 30-tom čísle osopil sa na nás, že nepodávame verné zprávy. Pravdivosť tvrdenia svojho dokazoval od-

Uhorsko, behom ktorého času vlast naša v každom ohľade spravila obrovský pokrok, «Kreštan» nastoluje čitateľom svojím zpravu,

Výjav z povstania na Kréte.

volávaním sa na časopis «Magyarország», ktorý predstavuje čitateľstvu svojmu, čo úplne spoľahlivý, pravdomluvný. My sme boli svojho času (vidz 14-te číslo), keď Koloman Tisza bol vydal vo Veľkom Varadine počet zo svojho ablegátskeho účinkovania, ocenili zásluhy tohoto skutočne vý-
 soko zaslužného muža, ktorý 15 rokov spravoval

ktorú bol vtedy podal «Magyarország» o Kolomanovi Tiszovi. Zpráva táto, samosebou sa rozumie, nenie ani najmenej lichotivá, lebo ved Magyarország je úhlavným, smrteľným nepriateľom Tiszovým. So strany takéhoto časopisu nemožno očakávať nestrannú kritiku, nie vecné posudzovanie účinkovania Tiszovho. Milý «Kre-

sfan» napriek tomu, že toto vie, predsa sa odvoláva na «Magyarország» čo pravdomluvný, spoľahlivý prameň.

Nuž dobre pane Krestane, keď vám je Magyarország aj vtedy spoľahlivým, pravdomluvným prameňom, keď posudzuje Tiszu, o čo pravdomluvnejším a spoľahlivejším prameňom musí byť vtedy, keď píše o ľudovej strane, a zvlášte o jej vodcovi, o grófovi Ferdinandovi Zichymu.

Známa vec je, že «Magyarország» z pomedzi všetkých časopisov najtuhšie napádal vládu po nitrianskej a stupavskej voľbe a zaujal sa ľudovej strane, vlastne jej kandidátov. Toto faktum postačí k tomu, aby sme sa presvedčili, že «Magyarország» veľmi praje ľudovej strane: lebo keby jej neprial, nuž by ju tak nebránil.

A napriek tomu že «Magyarország» praje ľudovej strane, že jej je naklonený, my ideme z neho citovať, čo písal o vodcovi ľudovej strany, prijímame ho za sudcu a podávame tuňá úryvky z článku, ktorý 6-ho júna bežiacieho roku uverejnil o grófovi Ferdinandovi Zichymu.

Ct. čitatelia vidia z tohoto jak slušne my smýšľame s ľudovou stranou, keď podávame úryvok z nej prajného časopisu. Preto podávame článok z «Magyarország», že «Kresfan» uznáva časopis tento za pravdomluvný, spoľahlivý prameň, a tak nám nebude mócf vytýkať, že zlomyseľne podávame výfah z časopisu, ľudovej strane neprajného. Úryvky z článku znejú:

«Milostivý Pane! Politika je jedna vec, náboženstvo zase iná vec. Politika riadi živôt, náboženstvo vieru. Politika nemá miesta v kostole; náboženstvo nemá miesta na ulici.

Kto mieša politiku do náboženstva, ten nevyhnutne príjde k ukrutnosťam inkvizície; kto náboženstvo mieša do politiky, ten nevyhnutne príjde ku hrôzám s 30-ročnej války. Kto do kostolov vnáša politiku, ten zprzni kostol; kto k politickým pohybom upotrebuje kríž, ten balamúti ľud.

Kto ste vy, že sa teraz vydávate za hlavu ľudovej strany? Keď iní ľudia vydobíjali ľudu práva, vy ste si zadovážil zlaté rúno. Keď iní ľudia chránili záujmy ľudu, vy ste podal ruku nepriateľom ľudu. Kde ste bol vtedy, keď naši veľkí mužovia na zástavy za heslo si napísali: zodpovednosť vlády, rovnosť pred zákonom, česť práce, parlamentárnu ustanovizeň, zotrenie urbáru, slobodu svedomia a tlače?

Kedy ste nebol na strane Rakúšanov?

Ktorú farchu ste neodhlasoval, keď bola reč o nových daniach?

Či nie vy chcete náboženské fundácie na politické ciele upotrebiť?

Či nemáte slobodnú kartu na všetky železnice?

Však vy ste to, ktorý chcete aby vojsko naše bolo nemecké.

Vy ste to, ktorý ste nepriateľom hospodárskej neodvislosti uhorského ľudu.

Vy ste to, ktorý ste nepriateľom uhorskej samostatnej banky.

Tedy vy ste to, ktorý ste nepriateľom politického vývinu a hospodárskeho napredovania Uhorska.

S takouto minulosťou, s takýmto mravným základom vydal ste sa ľud — snád' osvietiť? — nie! lež balamutíť.

Čo vy hlásate, to je nie oslobodenie ľudu lež nevedomosť, otroctvo, bieda. Vy ste nie vodcom uhorského ľudu, lež sluhom viedeňskej politiky.

Jestvujú priatelia ľudu a sú pätolizači. Tieto dve veci sú nie jedno. Jeden žije za ľud, druhý ale, z ľudu. Jeden cíti, ten druhý ale zapríčiňuje trpenia ľudu. Prostriedkom jedného je osvecovanie, toho druhého obľbovanie. Jeden bojuje za slobodu, ten druhý ale baží po moci. Jeden pracuje, ten druhý lenoší. Jeden pestuje ovocie, ten druhý ho ale je.

Dajte uhorskému ľudu pokoj a nehádzte do blata svätý symbol náboženstva, svätý kríž. Pokoj vašej modlitby nik nenarušil. Nuž a vy prečo chcete znepokojiť pokoj vývinu uhorského ľudu.»

Takto smýšľa a píše «Magyarország» o grófovi Zichymu; ten «Magyarország» ktorý «Kresfan» cituje čo spoľahlivý prameň. Úfame sa, že tentoraz nebude «Kresfan» mudrovať, že «Magyarország» hovorí iba vtedy pravdu, keď píše o svojom úhlavnom nepriateľovi Tiszovi, keď ale píše o svojich priateľoch, vtedy nenie spoľahlivý, vtedy je predpojatý. Aby ct. čitatelia mali výber, podávame tu výfah aj z «Národních Novín», ktorý časopis nenie liberálny, nie taký, ktorý by to písal, čo mu rozkážu, jako to o nás tvrdí. A tak mienka tohoto časopisu musí byť tedy tiež ne-strannou. A čo píšu «Národnie Noviny» v 162. čísle o katolíckych kňazoch, o týchto natískajúcich sa vodcoch ľudu.

Že dosiaľ nič nerobili za ľud. Liberálničili, panštili, platy a štóly vyberali, čierne kávičky pili s ateistmi (neznabohmi), so židmi kalabrias hrali, požičiavali im chrámové baldachýny, zvoníť dali ich starým babám, hostinky vystrájali vládny komisarom, ľud nepoučovali, nevedli ho k osvete, nevyslobodili ho zpod hmotného tlaku úžerných židov, zpod biedy a hospodárskeho nerozumu atď.

Toto je tiež dosť pekný soznam dosavadných zásluh katolíckeho kňazstva o ľud. A títo páni teraz odrazu jako čoby s buka spadli, chcú byť vodcami toho ľudu, za ktorý ani len krížom slamy nepreložili. Najprv zásluhy a potom vodcovstvo!

Aj to nám vytýka, že sme sa svojho času nezmienili, že bývalý viedeňský nuncius Agliardi, keď ho preč odvolali z Viedne, lebo sa dokázal nesúciť na to miesto, dostal veľký kríž rádu sv. Štefana. To je pravda, že sme to nepodali, lebo veď Agliardi nenie ani najmenej taká osoba, ktorá by sa nás bližšie týkala, koľkým cudzozemcom dáva kráľ vyznačenia a to ani my ani Kresfan neregistrujeme:

Ale povieme niečo iného. Kresfan vie sa rozpisovať, keď Agliardi, cudzinec, do ktorého nás je nič, dostane vyznačenie, keď ale kráľ uhorskú vládu, ktorá nám je predsa len bližšia, než taký cudzozemský kňaz, vyznačí, o tom sa Kresfan nezmieňuje. Začiatkom mája t. r. dostali šiesti uhorskí ministri titul skutočných tajných radcov. «Kresfan» sa o tomto ani nezmienil. Uhorskí ministri sú nie cudzozemskí kňazáci, lež o vlast našu naslúžení mužovia. Keď kráľ vyznačením uhorskej vlády dáva na javo spokojnosť svoju s účinkovaním jej, to je taký skutok, ktorý «Kresfan» zamlčí. Ale vyznačenie Agliardiho, ktoré ani nepatrilo jemu, lež viac pápežovi, to je niečo o čom sa musí písať.

Zametajte páni od «Kresfana» len pred vlastnými dvermi.

Slovo k rodákom.

Život ľudský ohľadom svojich úloh, záujmov, povinností a práv v svojom zjavovaní sa na tri rozličné druhy delí asice: na život privátny — osobný, život familiárny — rodinný a život verejný — občiansky. Spôsob žitia nášho osobného určujeme si viac-menej sami; život familiárny sriadujeme si v záujme a súzvuku s členami rodiny; život verejný, občiansky ale ohraničený, podmienený je všeplatnými pravidlami zákonov, potreby a možnosti, život tento podriadený je požiadavkám štátu, upútaný zásadami národného postavenia, medzinárodného i národného, obmedzený všeobecnou vôľou celku. A preto keď je pekný, bohumilý a príkladný život osobný a rodinný vecou snadnou, vtedy život verejný veľikou pútavosťou svojou medzi najťažšie zjavy vystupovania a účinkovania človečenského počítovaný byť musí.

Áno, ťažký je korrektný život verejný všade a v krajine našej zvlášte. Úlohy, ciele verejného života sú na celom svete veľké a početné, ale u nás o mnoho ťažšie a početnejšie ako bárs kde inde. A práve toto viac, ktoré nad iných máme, robí a zapričiňuje nám tie zvláštne ťažkosti, práve nádvka táto je príčinou a základom našich špeciálnych rozopri; je kameňom urážky a ona dáva vhodnú a prajnú príležitosť nesvedomitým buričom k tomu, aby ľahkoverných ľudí do bludu zaviedli. No a buričov takýchto máme, žiaľbohu,

už na krku našom. Ako ovady hrnú sa na nás, ako pijavice pripijú sa do nás, že ťažko sa im obránif.

Veď pravda je, že ani my nežijeme v raji; že ani naše pomery nie sú dokonalé; že aj my v potu tváry boríme sa so dňa na deň na púti vydobývania chleba. Netajená pravda je i to, že na poli administrácie, výučby a menovite výchovy, na poli priemyslu a hospodárstva zvlášte veľmi veľké potreby uspokojif by bolo potrebné; mnohé nápravy previesť a to čím skôr, previesť nevyhnutne. A tieto veci by dali dostatočnej práce všetkým patričným faktorom štátoprávneho života, zamestnanosti všetkým silám delníkov verejného účinkovania. Rozum ľudský, láska k bližnemu a vlasti, svedomitosť a cit spravodlnosti nútia a vedú nás k tomu, aby sme v čase, v ktorom zúkol-vúkol nás socialistické a anarchistické zjavy susedov našich podkopávajú, predovšetkým na to hľadeli, že by sme si čím skôr «sriadili dom náš,» žeby sme predovšetkým garancie, záruky bezpečného trvania hľadali a také upevnili bárs i s ťažkými obetami, so sebazaprením a s napružením všetkých síl našich. Dost práce by sme mali i len s tými otázkami, ktoré sa elementárnou silou na nás, čo samostatný štát a národ tisnú, ktoré samy sebou na denný poriadok prichodia; no my nie sme s tým spokojní. My ľubovoľne, s nepochopiteľnou zaslepenosťou sami si vyhľadávame nové a nové otázky, len aby sme čím viac ťažkostí si narobili, čím viac bremien na ramená naválali a následkom toho čím menej vykonali a docielili.

Máme dost úloh na poli verejnej správy, financií a hospodárstva Zahynieme, ak úlohy tieto čím skôr neriešime, a hľa my nepotrebné, hlúpe a smiešne ešte aj vierovyznanské — náboženské a národnostné otázky vyhľadávame a tieto na škodu tamtých do popredia tisneme.

Rodáci moji, náboženstvo naše nech nám je tak sväté, že si za hriech budeme považovať tože do blata kortešačky vovláčať. Náboženstvo naše nech sa zjavuje v nezvratnej viere a v bohumilých skutkoch lásky a svornosti, nikdy ale v okázalosti prázdnych slov, vo vystatovaní sa rečami ktorým odporujú skutky naše. Náboženstvo naše majme v srdci a nie v ústach a tak nám ono bude a zostane tým, čím je a byť má: pokladom, ktorý hrdza nezhryzie, mol nežerie, a zlodej nevezme.

Nech kto chce, čo chce hovorí, ak dačo, tedy náboženskú slobodu máme a jedine, bezvýminečne od nás závisí, či budeme nábožným v pravom smysle slova viery a pravdy. Ruku na srdce, vieru a lásku do prs a bude pokoj medzi nami napriek nepovolánym buričom, svodcom a rušiteľom pokoja.

A tak sme i s národnosťou. Národnosti naše sú slobodné, len nemiešajme spolu to, čo je rozdielne; nestotožňujme národnosť s národom a národnostná otázka prestane. Občania štátu uhorského, ľudia rozličného rodu a jazyka tvoria všetci spolu jeden jednotný, nerozdielny národ uhorský, a tak hľa všetci sme jednoprávni. Kto to upiera ten sa do protivy stavia so základným zákonom štátu, a ako taký prepadne zákonom. Jeden štát a jeden národ a zabezpečené práva všetkých jazykov, komu treba viac? Kde možno najst čo len toľko v celom svete? Okrem Uhorska nikde.

Nedajte sa tedy zaviesť ani fanatikom národností, poznajte pravdu a poučte aj tamtých o pravde, povedzte im, aby oni pili svoje občianske povinnosti s oddanosťou, horlivosťou a svedomite a vtedy aj štát im dá všeobecné svoje dary slobody a práva, bezpečnosti a ochrany.

Neverte tým, ktorí vás strašia, nebojte sa smiešneho bobáka takzvanej maďarisácie. Jestli kde rod slovenský slovenským zostať môže, tak je to jedine v slobodnom Uhorsku možné. Medzi súkmennými národmi hŕstka Slovákov musela by individuálnosť svoju malomocne stratit, po boku Maďarov ak len chcú Slovácki večne zostať môžu.

A preto nepočúvajte na tých, ktorí vám otázky náboženské a národnostné ako strašidlá natiskajú, ale pri voľbe ablegátov hľadajte si mužov, ktorí skutočne potreby krajiny kojia a uspokojia chcú, ktorí k prospechu štátu a občanov v záujme verejného dobra pracovať vedia a budú.

Kto mnoho vraví, málo spraví. Nekáže, nedrží dlhé dikcie kto chce pracovať, ale vysúka rukávy a stane si do radu k práci. *Pravdomil.*

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Shromaždenia ľudovej strany. Ľudová strana ešte vždy neustala vydržiavať shromaždenia, ačkoľvek keby jasne videla, bola by sa mohla už dávno presvedčiť, že shromaždenia tieto nemajú žiadneho cieľa, žiadneho výsledku, jak len to nepovažuje za nejaký veľký výsledok, že sbrubnovaní hodne si zalejú vysmádnuté gágory a keď na druhý deň dotackajú sa domov, sú úplne práce neschopní.

V nedeľu 26. júla vydržiavala ľudová strana shromaždenie v Novom Meste nad Váhom. Program shromaždenia bol ten istý, čo dosiaľ všade. Služny nepotreboval rozpustiť shromaždenie, lebo ľud sa sám ešte dobre pred-zavrením shromaždenia začal rozchádzať.

Vyrovnanie a kvóta. V minulom čísle boli sme už sdelili ct. čitateľom, že sa uhorská a rakúska vláda dohodly obľadom kupeckého a colného vyrovnania. Vyjednávania obľadom ustálenia kvóty nateraz odpočívajú, kvótové výbory iba na jaseň zasadnú, aby sa ešte raz

pokúsily dohodnúť, čo keď sa nepodari, sám kráľ ustáli, v jakom pomere majú obidve polovice monarchie prispievať ku spoločným výdavkom.

Každý priateľ dualizmu teší sa tomu, že sa vládám podarilo dohodnúť sa obľadom vyrovnania, ktoré na jaseň môže už byť v sneme pojednávane. Časopisy národnej strany, ktorá tiež stojí na základe vyrovnania z r. 1867. aby len prekážky kladly vláde do cesty, začínajú teraz už rozchyrovať, že ony vyrovnanie len tak prijmú, jak bude súčasne aj kvóta ustálená. Kvóta a vyrovnanie sú dve úplne samostatné veci, ktoré jedna od druhej nezávisia. Aj v tom páde, keďby sa vyrovnanie nepreviedlo, a keď by sa jak Uhorsko, tak aj Rakúsko staly samostatnými colnými územiami, kvóta bude ustálená, buď kvótovými výborami, buď kráľom.

Z tohoto vidno, že cieľom národnej strany je len hatiť vládu v uzavrení smluvy, kdežto povinnosťou jej by malo byť práve naopak na tom pracovať, aby sa vyrovnanie čím skôr a čím pod prajnejšími podmienkami previedlo. Keď ale národná strana kladie vláde do cesty prekážky, tak len vodu ženie na mlyn Rakúšanom. Čo veru ani najmieň neslúži k dobru našej vlasti.

Aurel Münnich, vyslanec iglovského okresu v spišskej stolici v nedeľu skladal počet s vyslaneckého účinkovania svojho. Voličia mu išli naproti na viac vozoch a oduševnene ho vítali.

V reči, ktorá trvala vyše hodiny obširne hovoril o minulom zasadaní snemu a o budúcom programme.

Aurel Münnich poďakoval sa najprv voličom za dôveru, ktorú už od 13 rokov požíva a poukázal na to, že práve zakončená sessia snemu bola jedna z tých najdôležitejších. Jednalo sa o prevedenie cirkevno-politických reforiem, ktoré teraz už sú zákonom. Bolo treba mnohé prekážky premôcť, medzi týmito nie posledné miesto zaujímala ministerská kríza, ale vďaka múdrosti kráľovej táto bola tak rozriešená, že ňou tieto veľavýznamné reformy žiadnu ujmu neutrpely. Taja, žeby liberálna strana s týmito reformami bola chcela kliesniť cestu ku shabanu cirkevných majetkov katolíckych a poneváž tédy obavy v tomto obľade sú cele bezzákladné, ňa od katolíckeho kňazstva, že s ďalším agitovaním proti týmto zákonom prestane. Zákon o novom trestnom poriadku nebolo možno previesť, bo opposícia silou-mocou debattu o rozpočte pretiahla, za to ale prijatý bol zákon o kuriálnom súdobníctve vo volebných záležitostiach — a tu rečník doložil, že ako mnohí z liberálnej strany, i on s viacerými ustanoveniami tohoto zákona nesúhlasil, bo to nedržal za správne, že si snem to tak dôležité právo súdobníctva vo volebných záležitostiach z ruky vypustil. Budúca sessia snemu bude sa zaoberať s vyrovnaním. Konečne rečník poukázal na millennárne slávnosti, na ktorých kráľ s celým národom účasť bral. V týchto krásnych dňoch žila v srdci každého Uhra tá jediná vrelá žiadosť, aby Boh žehnal nášmu kráľovi a drahú vlast našu od všetkej pohromy zachránil. — V krátkuťom výťahu tu podaná reč dr. Münnichova prijatá bola s veľkým nadšením.

Krajinský rozpočet. Krajinský rozpočet na budúci 1897. rok je už zostavený. Asi v polovici tohto mesiaca bude sa s ním ministerská rada zaoberať, načo bude začiatkom septembra snemu predostretý.

Na ostrove Kréte a balkánskom polostrove ešte vždy vri. Najnovšie vypukla povážnejšia vzbura v Macedónii, kde sa povstalci bili s riadnym tureckým vojskom. Povstalci boli sbití, načo sa utiahli do hôr.

Slovák-rolník a politika.

Vernosť ku korunovanému kráľovi, poslušnosť k jeho vrchnostiam a zákonom krajinským, vrelá láska k vlasti: toto je tá naša politika. Krem toho našou politikou je: pluh, kosa, cepy. Kým sa tejto politiky pridáme, žijeme v pokoji. Sme úplne spokojní s chatrným výdelkom, ktorý nám poskytuje naša matka zem. Vďační sme za úrodu hojnú, ale bez reptania sberáme s poľa aj menej hojné požehnanie Božie. Naša dôvera v pozretelnosť Božiu, aj v núdzi poskytuje nám pokoja a potešenia.

Mnohokrát počuť vzdychy, keď treba dane platiť, cestovizeň alebo iné práce vybavovať, — že vraj za starodávna to tak nebolo; že sú dane veľké, že to už sedliak nevydrží, atď. Takto vzdychajú len tí, ktorí dolu hrdlom lejú vyrobené dôchodky. Pozrime si usilovného roľníka, a kedykoľvek pýtajme sa ho, ako sa má, ako sa mu vodi; vždy odpovie: len by dal Pán Boh zdravia, všetko je dobre. Nestažuje sa na dane, že sú dane veľké, že už nemožno vydržať. Nože vy starci, ktorí pamätáte urbár, povedzte že tým mladým roľníkom, jaké to boli časy vtedy! Dostal si kúsok poľa od zemského pána a malú chalúpku; zato si musel robiť pánovi ako hovädo 50—60 dní urbár; robil si ako kôň, lebo stál nad tebou hajdúch s palicou. Tebe ľúto tvoje volky alebo konika pošibnúť; vtedy nefutovali človeka palicou do chuti vylátať. Tvojou slobodou, tvojím životom vládnuť tvoj pán. Čo si mal? Iba dušu, a tá bola Božia. Čo sa ti na poli urodilo, z toho si dával ešte desiatok. Jak ti čo od každodennej potreby zvýšilo, to nesmel si mať; to bolo pánovo. Ani kúštiček pozemku, na ktorom tvoja chalúpka stála, nemenoval si svojim. Slovom, skoro ani myslieť si nesmel to, čo sa tebe ľúbilo, iba čo sa tvojmu pánovi ľúbilo.

Dnes si svojim pánom; pracuješ kedy sa ti páči; majetok máš svoj, ktorým vládneš slobodne; nik ňa nepalicuje; tú daň, ktorú zaplatíš je všetkou tvojou povinnosťou, zaplatíš ľahko. Veď si posuď, za ten urbár vždy toľko vyrobíš čo si daň vyplatíš, a ešte ti aj zvýši. Vláda sa stará, aby si sa mohol niečomu priučiť; poskytuje ti prostriedky aby si mohol čokoľvek podujať. Len maj vôľu a chuť, môžeš byť takým pánom, jako ktorýkoľvek tvoj predstavený. Toto všetko ti vláda, — vrchnosť — udeľuje; stará sa, aby si nebol ukrivdený; aby ti nikto neuškodil na majetku a osobe. Ty sám sa nestaráš sám o seba tak, jako vláda a ňou vymenované vrchnosti sa starajú o teba. Čo dávame v peniazoch na daň, to nám vláda hojne navracia na iný spôsob.

Všetci ale nemôžeme byť pánmí a úradníkmi, lebo ktože by obrábal role? zato ale nech si nik nemyslí, že keď je on sedliak a roľník, že ho už nikto za nič nemá; že je len nato stvorený, aby robil a platil. Nie je tomu tak, aj pán pracuje a platí. Roľník pracuje rukami, pán rozumom. Rovní sme ale všetci pred zákonom, ktorý je tak pre sedliaka jako pre pána. Mohli ste už počuť, jak

vďačne, slušne boli prijatí naši hornozemski slovenski sedliaci na výstave? Ministri, ablegáti, vysokí úradníci sa len tak shovárali, zabávali s nimi, jako my medzi sebou doma.

Toto je teda zrejmé svedectvo, že každý sedliak, či Slovák či Maďar, rovnako je vážený jak vládou, tak vrchnosťou a úradníctvom; lebo časy poddaustva sa už minuly.

Roľník teda a sedliak má tak právo sa aj do politiky miešať jako aj pán. Lenže, bohužiaľ, veľkí páni — našich slovenských roľníkov šiala, klamú, a učia takej politike, ktorá nikomu k osohu neposlúži, k ničomu dobrému nevedie. Tí páni veľmožovia bohatí vydávajú sa za vodcov nášho slovenského ľudu, ukazujú sa v kožuchu krotkých baránkov, aby si tak naklonili náš ľud; v pravde ale ich ciele sú iné, a keď tieto dosiahnu len potom sa objavia sťa vlcí krutí. Keď sú teda takými úprimnými priateľmi nášho ľudu, prečo že sa nepostarajú, aby tento ľud mal s kupectva a premávky väčši osoh. Uhorské peniaze trovia po cudzozemských kúpeľoch; potrebné veci si kupujú v cudzozemsku. A či nenie na našich Horniakoch chýrečných kúpeľov? A či uhorské výrobky ktoré vzbudily obdiv u cudzozemcov, by nezodpovedaly chútkam tých pánov? Hľa, už aj týmto ukazujú to vrelé priateľstvo k našim!

Nedajte sa drahí Slováci zviest, oni vás držia za sprostých, že vraj potrebujete vodcov; že vás chcú poučiť jako máte svoje práva používať? Teda či vy tak chcete používať vaše práva, — čomu vás oni učia, — že chcete kráľom posvätené zákony zrušiť? Protivíš sa všetkému čo zákonom hájené je? Takouto politikou vás potom áno, pripravia o vašu osobnú slobodu, a máte-li takto politisovať, lepšie bude keď sa budete držať vášho pluha, kosa a cepov.

A mnohí kňazia podporujú všemožné ciele týchto pánov. A títo kňazia sa tak rozhorlili, že povinnosti svoje zanedbávajú, aby tým viac mohli slúžiť politike; — politike tej, ktorá ruší pokoj občiansky; — nenávisť seje v spoločnosť; — učí zaháľať, — neposlušným a surovým byť proti vrchnostiam. Keď tak svaté ciele má tá ľudová strana, prečo že biskupi ju nepodporujú? Prečo že veľkvaradínsky kardinál-arcibiskup sa vyslovil o strane tej „že tú stranu zatracuje, lebo búri!“ A hľa to ten arcipastier sa tak vyslovil, ktorý veľmi bojoval proti náboženským zákonom.

Politické svoje práce spojujú s pobožnosťou v kostole; — a jako by nie, keď už aj to hlásajú, — že vraj „ľudovú stranu“ Kristus založil, teda tá strana mus aj osobitné pobožnosti vydržiavať; takáto pobožnosť je spojená s offerou, — a hľa, tu sa vykľúva šidlo s vreca. Offerá býva pekná, a z toho má osoh kňaz, ktorý sa potom smeje zo svojho chytráctva a zo sprostých sedliakov. Kto neverí, nech sa pýta Povážanov, ktorí keď mali voliť stoličných výborníkov, najprv odbavovali takéto výš opísané pobožnosti.

Takejto hľa politike učia sedliaka-roľníka tí, ktorí sú pred Bohom zodpovední za zpravu duší svojich

veriacich. No nie sú už ani naši roľníci tak vrecom ndretí, aby tento cieľ svojich starostlivých pastierov nepoznali.

Nech že im je po vôli; — vy ale drahí roľníci, pridržajte sa viacej vašej starodávnej politiky; asice: pluha, kosa a cepov. A keď vás vaša občianska povinnosť vyzve, by ste svoje volebné právo použili, — váš zdravý rozum vám hneď poradí, koho máte vašou dôverou obdarovať? Klamár bárs jakými koľvek sladkými slovami by vás chcel zvieť, predseda má čosi odporného v sebe, čo vás nijak nemôže nakloniť k nemu. Neverte, alebo aspoň nie moc kňazom, — lebo opravdový kňaz sa ani do politiky ani do volieb žiadnych nemieša. Opravdový kňaz sa stará jedine o duše svojich veriacich; — a jestli túto svoju povinnosť verne plní, teda tisíckrát viac pomôže aj hmotne svojím veriacim, ako keďby ich k politike priúchal. Keď teda kňazi budú čím viac breviár a sväté písmo čítať, viac budú osozni ľudu.

J. K.

DOPISY.

Tekov, 26. júla.

Blahorodý Pán Redaktor!

Všeobecne sa vie, že ľudová stránka, hocaj ľud, podobne aj jej vodcovia tu už oddávna boli, len pred dvoma rokmi sa tvorila, ale to už možno málokto vie, ako sa jej vodcovia o osvetu ľudu starajú. K objasneniu tejto starosti prosím o uverejnenie nasledujúcich riadkov.

Keď mohamedáni r. 642. zaujali Egypt, v Alexandrii nachodila sa svetočyrna knižnica, ktorú na rozkaz panujúceho kalifu Omera mohamedáni spálili, lebo že buď sa v nej to nachodí, čo je v koráne (sväté písmo mohamedánske) a tak je knižnica zbytočná, buď obsahuje iné a tak je nebezpečná. Práve tak postupujú vodcovia ľudovej strany: odstrašujú ľud od takých spisov, ktoré nepochodia od nich obávajú sa, že keď by ľud čítal aj iné spisy, bolo by to *nebezpečné*, nie sice pre ľud, ale pre vodcov ľudovej strany a pre ich spisy, lebo by sa ľud dozvedel, ako ho mamiť, ohlupujú a za prostriedok svojich sobeckých cieľov upotrebuju. Z tejto príčiny je pánom ľudákom trň v oku „Opravdový Kresťan“, ktorý odhaľuje ich postupovanie.

Tento úvod som za potrebné držal preto napísať, aby tým jasnejšie vysvitlo, aké základné sú tie spisy, ktorými vodcovia ľudovej strany ľud oblažujú a z ktorých jedna časť bola už v tomto časopise posúdená. Ja teraz tu chcem obznámiť čtených čitateľov s najnovším spisom ľudovej strany, ktoré po tieto dni vyšlo pod názvom: „Veľký kresťanský kalendár ľudovej strany na rok 1897.“ Tento kalendár bol v „Kresťane“ už oddávna ohlasovaný s tým upozornením, aby si nik nedal *natiskat* taký kalendár, ktorý nenie ducha kresťanského.

Pokiaľ sa ten kalendár neobjavil, nevedel som pochopiť, prečo vydavateľ upozorňuje obecnosť, aby si nedalo *natiskat* kalendár, ktorý nenie ducha kresťanského (lebo doteraz v slovenskom jazyku ešte vôbec nevyšiel kalendár, ktorý by nebol ducha kresťanského a preto ich ani nik nenatiskal, ale ich buď kupci predávali, alebo členovia „Uhorsko-krajinského vzdelávacieho spolku slovenského“ dostávali ho ako členovskú patri-

nosť), ale teraz už pochopujem: Vydavateľ spomenutého kalendára totiž tuší, že jeho kalendár bude potrebný natiskat, lebo ačkoľvek vydáva sa on za kresťanský a o všetkých iných tvrdí, že sú nie kresťanské, predseda tak pochodil, ako ten farizej, o ktorom sv. Lukáš vo svojom evanjeliu v kap. XVIII. (osemnást) vo verš 10-14. (desať—štrnásť) takto píše: 10. Dvaja ľudia vstúpili do chrámu, aby sa modlili: jeden farizej a druhý mýtnik. — 11. Farizej stojac takto sám v sebe sa modlil: Bože! ďakujem ti, že som nie ako iní ľudia: drači, nespravedliví, cudzoložníci, alebo jako i tento mýtnik. — 12. Postím sa dvakrát cez týždeň, desatinu dávam zo všetkého, čo mám. 13. Ale mýtnik stojac zďaleka, neopovážil sa ani oči k nebu pozdvihnúť: ale bil prsá svoje, reknúc: Bože! buď milostivý mne hriešnému. 14. Pravím vám, že tento odišol ospravednenejší do domu svojho, ako ten, lebo každý kto sa povyšuje, bude ponížený a kto sa ponízuje, bude povýšený.

Ze ten „Veľký kresťanský kalendár ľudovej strany“ nenie kresťanský, to vysvitá z evanjelií, ktoré sú v ňom označené, a sice evanjelium bude:

1. v nedeľu 14. februára o „robotníkoch vo vinici“ z *dvadsiatej* kapitoli sv. Matúša, kdežto dľa kalendára ľudovej strany nachodí sa to v *jedonásť* kapitoli;

2. v nedeľu 28. februára o „uzdravení slepeho“ z kapitoli *osemnásť* sv. Lukáša, ale dľa spomenutého kalendára nachodí sa to v *trinásť* kapitoli;

3. v nedeľu 14. marca o „premenení Ježiša“ z kap. *sedemnasť* sv. Matúša, ale dľa kalendára ľudovej strany nachodí sa to v *trinásť*.

Podobných nesprávností nachodí sa tam ešte viac; ale myslím, že to dostatočné bolo k dokázaniu toho, že kalendár ten nenie kresťanského ducha, lebo ním označené miesta, nie sú zo sv. evanjeliu, ale pravdepodobne z nejakého farizejského, alebo ktoré sa nachodí dakde v „čertovej“ biblii.

Takto základne sú teda zostavené spisy tej ľudovej strany, ktorá sa tak vystatuje svojim kresťanstvom, ako ten farizej svojou dobročinnosťou, o ktorom je reč vo sv. evanjeliu.

No a keď sú tí páni spisovatelia tých spisov ľudovej strany takí zbehli vo sv. písme, že nevedia, kde sa čo nachodí v sv. evanjeliu, ktoré je predsa základom kresťanstva, môže si každý domysleť aké hlúposti nachodia sa v ich ostatných spisoch, v ktorých je reč o politike, do ktorej sa toľko rozumejú, ako hus do piva; a ktorou sa nikdy nezaoberali, kdežto sv. písmom zaoberať sa je predseda ich každodennou povinnosťou.

Nuž ale tí páni preto odstrašujú ľud od iných spisov, aby ich hlúposť nevyšla na javo. *)

P. Babjak.

Zábriva, dňa 26. júla.

Otený Pán Redaktor!

V nedeľu, 19. júla vyzval nás s kancela p. farár, aby sme si išli vieru a náboženstvo brániť do Trstenej kde „ľudová strana“ mieni shromaždenie vydržiavať, nakladal nám, aby sme čím väčším počtom šli tam. Len sme tak oči otvárali na to vyzvanie, a naozaj sme počali rozmýšľať, ktoby bol ten, ktorý nám chce náboženstvo a vieru odobrať? Ale chvála Pánu Bohu, my sme ubezpečení a presvedčení, že našu vieru nielen nikto

* Ráčite narádzať, aby sme sa „Kresťanovi“ odplatili pri tejto príležitosti za tie nejasné, hlúpe štipkovania za obraz uverejnený v turečnom čísle. Za vašu dobre mienenú radu vám srdečne ďakujeme, ale ju nejdeme nasledovať. Takúto komisnú zbraň prenechávame úplne „Kresťanovi“. Nech si strúha aj d'alej nezralé žarty, keď mu to dobre padne; my mu prajeme dobrý appetit.

nám neodberá, ale sa o to ani nepokúsil. My si žijeme v pokoji s našimi spolubratmi luteránmi a židmi; ba títo nás ešte podporujú v našej viere, čo z toho vidno, že keď sa na sv. omšu vyberajú peniaze, ktorá sa dáva za „dedinu“ odsľúžiť p. farárom, teda jak katolici, tak aj luteráni a židia bez rozdielu sa skladajú na túto sv. omšu. Nech nám p. farár dajú pokoj, lebo na tom ľudom shromaždení nielen že si vieru, ktorú nám sice nik neruší, neobránime, ale zostaneme v nej slabšími. Počujeme tam jako máme posmech robiť z vrchností a zo zákonov; to nám ale netreba. Teda o tom shromaždení ani počuť nechceme! Alebo nám závidia p. farár, že sa po dlhých dážďoch, keď nám nastala chviľa, usilujeme niečo sena narobiť? alebo, že máme zárobky? Škoda by nám bolo stratiť 2—3 dni drahé; cestovať 10—12 míľ, stroviť boľastne vyrobených pár zlatých, a to bez všetkého osohu. Nech nás radšej svedomite poučia, jako si máme ctíť a poslúchať vládu a vrchnosť, žeby sme sa dakedy (Bôh uchovaj!) nedopustili podobného priestupku, jako Detvania a Rovňania! Pán farár majú čas i peniaze nech idú oni; je to len pre kňazov a nie pre sedliakov.

Smutné chýry z Detry nás sdesily; ale čo sa máme čudovať jednoduchým ľudom, keď u nás farár sa vyslovil, že „ešte matrikára zastrelí,“ udajne preto, že vraj on ho dal do novin. Nech že nám ukážu p. farár len jedného človečika v obci, ktorý by povedal, že to je nie pravda, čo v tých novinách stojí? nuž a keď je pravda, cheú sa pomstiť strieľaním? Ich pomsty sa nebojíme, — a vyhrážanie máva následky smutné. Keďby ale chceli tých vystrieľať, ktorí sú účastní tých dopisov uverejnených, málo im je dvesto nábitkov. Že sme to všetko uverejnili, k tomu nás pohlo nie tak tie chyby, ale ich, — a jejich domácich neľudské, neláskavé a surové zachádzanie.

Ze kancel' náš bol nazvaný bubnom, to mrzí nášho kaplána; vyvoláva peklo na tých, ktorí to urobili, — a vraj „žeby sa dvere chrámu pred nimi nikdy neotvorily!“ Kapláno, im k vôli nechodí nikto do chrámu, tým menej vtedy, keď oni vyndu na kancel'; iba jak si chceme pospať do chuti. Oni tiež, semenárske nôty a prach chytro potratili a slovenských si ešte nenasbiebali; sišli by sa im duševné cvičenia a slovenská mluvnica. Nesvornosť roztrusovať, nepatrí k ich remeslu.

Ešte jednu novinu máme, týka sa zdravotného stavu. Máme jeden starodávny hrobitov, ale ani krížom neopatrený, ani neohradený a voda ho podmýva a vymýva z mrtvol kosti. Čoby sme tu mali robiť? Kto vie, nech bude tak láskavý nám to poradiť; vďační mu budeme.

Fr. Zeus Ludomil.

Varin, 26-ho júla.

Ctený p. Redaktor!

Práve vtedy, keď sa naši výletníci v Budapešti dobre cítili a zabávali, zastrojila u nás ľudová strana shromaždenie, aby ženám a deťom ľúto nebolo, že oni doma zostali. No, je to aj trošku do jedu, keď si taká ženička pomyslí, že sa jej muž na výstave zabáva a ona musí v čiernej izbe sedieť celý deň. A veru sa aj zobrali naše babky, so sebou vezmúc aj detúrence a hajdy do Varína na tú komédiu ľudovej strany. Vystavená bola tribúna, aby poslucháči všetko dobre videli, a potom začal predseda gróf Zichy držať našim Slovákom reč po maďarsky. Prial bych Vám bol vidieť tie sviatočné tváre. Poslucháči nerozumeli z reči ani slova, ale počúvali tak ochotne, jako keďby sa tú reč nazpamät' učili. Páni kapláňovia a farári tam boli shromaždení okolo grófa

Zichyho a zdvihnutím klobúka ukázali, že kedy majú poslucháči „éljen“ kričať.

Hovoril aj pán Zmeskal, no pohovoril všeličoho, zpomenuť medzi iným aj meno kraj. vyslanca *Sipekyho*, a poslucháči si mysleli že aj teraz majú éljenovať a aj éljenovali, trebars im páni kapláni dost' hlavou krútili. Nuž tak je to, keď nenie dobré komando, človek nevie kedy má éljen kričať a kedy nie. Predsa je to len huncútstvo tá politika, k tomu treba prefikany rozum.

Kto sa chceľ zdarma na železnici viesť do Varína, dostal karotku. Však je pravda, že to mnoho nekoštuje, ale si človek zašauje pár groší. Koľko ľudí by nebolo vo Varíne bývalo, keby im páni kapláňovia neboli karotky kúpili. No, však im to my vynahradíme trojnásobne za omšičky.

Mal by som Vám aj o tom shromaždení písať. Nuž verte mi, že sme ani o quintlík nenie múdrejší jako sme boli. Rečí nám nahovorili, ani čo by nás ohúriť chceli, pár rozhorčených ľudí sa opilo, aby o tomto svete ani nevedeli, potom prišiel leják a ten nás rozopral. Pán Boh nemohol sa už ďalej dívať na tú komédiu, ktorú s našim pospolitým ľudom stvárajú, a keď už len ohnivo a ohnivejšie počali, poslal na nás čierny oblak a lialo sa tak, že sme na potopu sveta mysleli.

Páni farári a kapláni poposielali chýry, že sa vo Varíne shromaždenie veľmi dobre podarilo. Nuž jak ich to teší, nech sú šťastliví. My máme toľko chosňu, že sme nemuseli v zahrade na chrbte ležať, ale sme sa išli pozreť, že jako tí grófi vyzerajú.

Jeden z prítomných.

Nové Mesto nad Váhom, 29-ho júla.

Vysokoctená Redakcia!

Bárs usilovne čítavame vaše ctené novinky, ešte sme sa v nich nedočítali, žeby bol voľakto aj o nás písal. Teraz mám priam príležitosť Vám voľáčo sdeliť, už jako to napíšem tak bude, však mi to vypravíte aby chýb' nebolo.

V nedeľu bolo aj u nás shromaždenie ľudovej strany. Každý bol zvedavý, že čo je to to shromaždenie, lebo viete u nás sa také čo zriedka stáva. A veru prišli sem ľudia až z kopanic od Starej Turej, bolo aj pár Trenčanov. Keď gróf Zichy s rýchlikom pricestoval, tish sme sa ta ani na diváky. Nuž prosim Vás, však je to to najinteressantnejšie, aby človek grófa Zichyho videl, o ktorom už toľko píšu, a ktorý toľko cestuje ani voľajaký kupecký pomocník. Bol banket, kto mal osem šestákov, ten mohol ta ist' medzi pánov, pospolitý ľud sa tlkol po ulici, kým zrazu nehlásali, že už počme na lúku, tam bude to shromaždenie. Aj sme šli. Po ceste sa naši ľudia počali rozprávať: že jak nám shromaždenie zakážu tak a tak bude, niektorí si aj popľul na ruky; aby si dodal kurážu. Verte mi, že som sa bál, aby z toho väčšia komédia nebola. Ale sa chvala Pánu Bohu nič nestalo.

Keď som už prišiel na to shromaždenie aspoň to som chcel vedieť, že čo jako myslia naši ľudia o tej ľudovej strane. Opýtal som sa jedného, nuž mi povedal, že ľudová strana to sme my, sedliaci. Nuž a — pýtam sa — jako príjdu k nám grófi, kňazia a fíškáli? Na to môj človek skrčil čelo, a hovorí mi takto: Ja, tí sú nenie ľudovári, tí sú len na to, aby nám rozprávali, veď mi nevieme reči držať. No a či tak? To je už inšie, teraz viem že prečo prišli páni fíškáli Rehák a Schwertner do Nového Mesta.

Opísal by som Vám tiež reči, ktoré u nás držané byly, ale odpustite mi, že mám takú hlavu ani ugorkový sud, počúval som počúval, až som všetko pekne za-

budnul. Len to viem že pekne rečnili, ani ten náš bývalí kaplánko Hönig, ba tuším tento predsa peknejšie rečnieval. Pán Zelenyák svojou rečou do takej ľútosti dohnal dve staré baby, že sme ich ani ukojiť nemohli.

Kňazov tu bolo ani čo by sa boli z vreca sypali. Nuž viete pán prepošť má veľmi dobrú kuchyňu, a vína stá a stá okovov. Prečo by si teda nezašli na faru, keď majú takú dobrú príležitosť. Náš pán slúžny Rexa nerobil žiadnej prekážky, nech sa svet zabaví. Žandári síce boli vždy pri ruke, ale krom dvoch-troch ožranov nemali s nikým roboty. Tak sme šťastlivo odbavili shromaždenie, aj sučanská banda už domov išla, všetko je zas tak ticho ako predtým.

Volič.

Frašťák, 25-ho júla.

Otený pán Redaktor!

V krátkosti chcem opísať to strašné nešťastie, ktoré mestečko naše a okolie jeho zastihlo minulého týždňa.

V piatok 23-ho júla medzi 10³/₄ a 11¹/₂-tej hodine predpoludním od juho-východu prišiel strašný kamenec, ktorý spadol nad našim mestečkom. Kamenec bol tak silný, že vrchy vyzeraly jako v prostred zimy, byvše úplne ľadom pokryté; na cestách ešte večer o 6-tej hodine bolo vidieť hrby ľadu. Voda, ktorá bola zväčša metra vzala dva domy, z ktorých troje malých detí bolo len s veľkou námahou vyslobodené. V ľúčnej ulici obňohasiči pumpovali vodu z domov a pivníc. Víchor bol tak silný, že prehodil ťažko naložené vozy. Na hlavnom námestí prevrátil víchor jeden sedliacky záprah spolu aj s koňmi, kočáš schoval si hlavu medzi kone, aby ho ľadovec nezabil.

Ani len na jednom jedinom dome nezostaly obloky celé. V leopoldovskom žaláre padlo víchru v obeť vyše poltretiasíc obločných tabúl. Jako jeden očitý svedok rozpráva, na bašte stojacieho strážnika vychytil víchor spolu aj so strážnym domkom a zaniesol do vnútorného dvora, pričom bol strážnik značne ranený.

Cesty a ulice byly husto posiate konármi dolámaných stromov, kamením a blatom.

Vinice, ktoré tohoto roku sľubovaly hojnú úrodu, sú úplne zničené. Z mnohých viníc priväl odobral celý humus, všetku prst. Bieda majiteľov viníc, ktorí sú aj tak veľmi zchudobneli, nedá sa opísať. Najväčšia čiastka majiteľov viníc ztratila všetko, takže sa musia chytiť žobráckej palice, jak len nedostanú prácu. Jak vrchnosť neprodí nejaké poriadky, u nás nastúpi hlad.

Aj vo zboží narobil víchor veľkú škodu, ktorá sa tiež citlivo dotkne ubiedených gazdov.

Pane Bože, poteš zarmútených a udel im výdatnej podpory!

J.

Zpód Vrchu Strážova (trenč. st.), koncom júla.

Veľactený Pán Redaktor!

S napnutosťou očakávame jaké následky bude mať pre naše okolie v mestečku Varín minulého týždňa vydržiavané shromaždenie ľudovej (!) strany. Neprivlastňujeme tomuto shromaždeniu politické následky, ponač my tak stále pevne stojíme pri slobodnomyseľnej stránke jako bralá vrchu Strážova, lež preto sme zvedaví na následky shromaždenia, keď bolo, jako počúvame, veľmi hlučné a tak sa úfame, že pri veľkom hluku aj pár oblokov a sklenie sa pozabijalo, bude tedy jaký-taký zárebček; lebo musím poznamenat pán redaktor, že my sme tu sklenári a oblokári a na tých je len zimný čas dobrý čo sa týče kšeftu, lebo gazda sa v lete veľmi neobzre na rozbitý oklok, keď mu zima

nefučí, ale na zimu je prinútený dať si ho osadiť a aj pri fašangu sa viac sklenie zabije. Žatvu budeme mať len kedysi koncom augusta, zbožie sa nám pomaly miňa, nuž veru by sa zišiel malý kšeft spraviť a pár groši na soľ zarobiť.

Minulého mesiaca sa z okolia nášho vybrali výletníci do Budapešte obzrieť si millennárnu výstavu, výletníkov bolo na počet dost, bolo by ich bývalo ale aj viac, lenže niektorí obyvatelia boli odstrašení tým chýrom, že musia v Budapešti na inú vieru prestúpiť. Účastníci výletu sa šťastlivo prinavrátili a vysvetlili doma ostatným, že jak srdečne boli v Budapešti prijatí, jak milé časy tam strávili, skúsili všeličo a poučili sa o užitočných veciach, nuž teraz sa aj zaostali chystajú sa výlet urobiť na výstavu.

Na našom okolí všade a neunavne pracujeme na tom, aby byly naše školy pod opateru vysokého štátu vzaté, ponač sme my nenie v stave veľkými farchami a výdavkami spojené náboženské školy udržať a učiteľov platiť, a učiť sa chceme, lebo bez vedy ani kúpectvo podomné, ktoré je takrečeno jediným našim vyživením, nenie sme v stave s prospechom prevádzať.

Nie malú radosť spôsobil tento pohyb i v kruhu slobodnomyseľne smýšľajúcich et. pp. učiteľov, ktorí vidia, že školy naše sú v stave iba tak prekviatať, tak napredovať, keď budú soštatnené. Štát zaopatrí školy potrebnými učebnými prostriedkami a aj učiteľom zabezpečuje slušnú istú mzdu za ich ťažké namáhanie.

Nevieme dosiaľ, nakoľko je pravdivý chýr tento, s našej strany ale prajeme si, aby sa toto prevzatie škôl do štátneho zaopatrenia čím skôr previedlo.

Pane Bože, uslyš žiadosti naše a pokoj prebývaj medzi nami.

Podstražovan.

Trnovci v Budapešti.

— Stará! — ozval sa starý Trnovec, ktorý dosavád sedel zamyslený za stolom s podoprenou hlavou — schystaj čo nám treba a vyberieme sa pozajtri večer i s Janom na tú výstavu do tej Pešti!

Stará Trnovcová sa v duchu potešila nad týmito slovami svojho starého, lebo suseda Valúškova, ktorá prišla z Pešte pred dvoma týždňami narozprávala jej o výstave toľko pekného, že ustavične rozmýšľa nad tým: Ej keby tak môj starý dostal chuť do tej Pešte; ale Trnovcová svoju radosť neprezradila mužovi, ba, ale len tak na oko, prehodila:

— Starý, ja už nedbám, ale s tou žatvou ako budeme; čo by sme vari radšej ani nešli?

— Eh netáraj, žatva sa začne len o týždeň, i tak zrno ťažko zrie. A veď si vari len nemyslíš, že tam ostaneme za mesiac? Obehneme to za dva dni a budeme zas doma! Len ta, chystaj čo treba.

Trnovcová vedela čo treba. Z mladých husí, ktoré chcela predať na trhu, jednu upiekla. Slanina a chlieb byly už v kapse a tak sa v mene Božom vybrali na železničnú stanicu.

A šťastlivo aj došli: on, jeho žena a syn, hodný šuhaj Janko. Keď vyšli zo železničného nádražia na konci Kerepešskej cesty, starý, ako najmúdrejší medzi nimi vec premyslel.

— Vieš čo, stará? Začneme pozerat hneď od záhumnia túto Pešť, lebo keď príjeme domov, vypytovaniam nebude konca-kraja, a aby sme všetko videli a čím skôr, pôjdeme každý inou ulicou; keďby sme šli spolu, videli by sme všetcia traja len jedno. Tak teda ty pôjdeš touto, Jano tou a ja Kerepeckou, tú musím

vidieť ja, lebo tú videl aj sused Zorák, aby mu teda vedel aj ja dačo povedať.

— A kdeže sa potom sídeme? tázala sa Trnovcová netrpelive, ohliadajúc sa po vysokých domoch.

— Nuž na placi. A tam si aj zajeme. Keď zázvonia budú teda tam.

A pohli sa.

Každý inou cestou.

Trnovec po Kerepešskej ceste idúc nevedel sa dost vynačudovať na tých vysokých domoch a utešených výkladoch obdivoval pekné tajtičky. Trnovcová obdivovala veľké fabriky okolo cesty do hlavnomestského emitera a Janko zastal kdesi na Vacovskej ceste, obzerajúc vo výkladoch pekné čižmy. Čas sa im minul chytro, ani nevedeli ako sa zaplietli do pokrútených ulíc hlavného mesta.

Janko sa oprel o stenu mestského domu a strčiac dva prsty do vrecku lajblíka, stál vyzerajúc svojich rodičov. Ale tých kde nič tu nič. Konečne ustal v čakani a prestupovaní z nohy na nohu a mysliac, že ho rodičia pre hromady ľudí nevidia, priložil dľaň k ústam a zkríkol:

— Heu! Ľanko! Mamka! Tadeťo! Tu som!

Na neobyčajný krik prišiel k nemu jeden policajt a p'ť sa:

— Synku! čo ti je? Zblaznel si?

— Ľanku a mamku si volám, — čo vás do toho? A znova začal kričať.

— Heu! Mamka, tu som!

Policajt príbehol a dľaňou utlumil hlas kričiaceho Ľanka.

— Poď so mnou synku — hovoril pekne policajt, vŕtiac Ľanku pod pazuchu — zavediem Ťa k rodičom.

Policajt bol presvedčený, že má do roboty s bláznom.

— A vy poznáte mojich rodičov?

— Jako by nepoznal, smial sa policajt — len poď so mnou. Šuhaj sa uspokojil a len o to prosil policajta, aby mu tak tuho ruku nestískal.

Mamka myslela, že Štefánské námestie a Trnovec na Kalvínske námestie je jedným placom hlavného mesta

a preto tam prestupovali z nohy na nohu očakávajúc jeden druhého.

Popoludni odvedli Ľanka pred kapitána, ktorý sa strojil napísať list do Rochusa, aby Ťa Ľanka prijali do pozorovacieho oddelenia pre bláznov.

Darmo sa bránil Ľanko že on nikomu nič nezavinil, načo ho sem i tam vláča, on že si len otca a matku hľadá.

Práve pokynul úradník policajtovi, aby šuhaja odvedol, keď sa otvorila dvere a cez ne vtisne policajt počestnú ženu.

Tu sa Ľanko pustil do plaču:

— Lala, mamka moja, a ľanko sa kde?

— Veď i ja by to rada vedeť! Darmo som vás čakala na placi a tu sa mi stala tá hauba, že keď som vás začala vyvolávať, mysleli, že som zblaznela a sem ma dovliekli.

Policajnému úradníkovi začalo sa briezdiť v hlave a vypýtal sa Trnovcovej o jakom to placi hovoria? Trnovcová mu všetko dopodrobna rozpovedala a vo svojej shovorčivosti prišla tak ďaleko, že sa úradník dozvedel viac, než vedeť chcel a starenu uspokojil:

— No, to ste vy už špatne pochodili! Ale keď ste sa už dohovorili, že sa zidete na placi, tak len pobudnite tu, viem že onedlho bude tu i starý Trnovec.

A úradník dobre prorokoval, lebo keď starý Trnovec na Kalvínskom námestí priložil ruku k ústam zkríkol:

— Stará! Kdeže si!?

Prišiel k nemu policajt a chcej-nechcej starého Trnovca asi o štvrtú hodinu na to tiskal už do brány policajného úradu.

— Protestujem! kričal rozzlobený Trnovec. — Ja som nie ani zlodej, ani blázon. Odídem k jeho Jasnosti. Moje meno je Demeter Trnovec. Som statočný občan. Pusťte ma, lebo vás tak búšim do prsú, že vás hneď krvavá polievka zaleje!

Trnovca držali tým silnejšie.

Pod so mnou synku.

— S týmto len pekne! hovorili si policajti, tento už úplne zblaznel.

Na veľký krik vo dvore vybehla stará Trnovecová i so synom. Žena s plačom vrhla sa okolo krku starého.
— Jaj, starý mój! Ke! si už len tu!

Stará kde si!

Trnoveci ani nevedeli čo sa s nimi stalo od samej radosti. Ale starého Trnoveca veľmi mrzelo, že špatne pochodili pre jeho múdrosť.

Keď potom pokojne odišli z kapitánskeho úradu, s dobrou chuťou si zajedli v najbližšej krčme. Keď starého Trnoveca pominula mrzutosť, prehovoril:

— Predsa to bolo len dobre, že nás za bláznov držali, lebo inakšie by sme sa neboli nikdy zišli! A teraz už poďme na tú výstavu, aby sme aj tam dačo videli, lebo inak by ma sused domrzal, že som bol v Ríme a pápeža som nevidel!

O poskytnutí prvej pomoci.

I.

Často možno včasným opatrením a okamžitou rozumnou pomocou zabrániť vážnemu ochoreniu. Ponevác často niet lekára hneď po ruke, aby prvú pomoc poskytnul, treba je obznámiť i širšie obecnosť s niektorými ľahkými poriadkami, ktoré treba vykonať prv, než lekár príjde, zvlášte dôležité je to na takých miestach, kde niet lekára a keď tenže býva aj na niekoľko hodín cesty. V takej obci (keď niet v nej fary) býva učiteľ tou osobou, ku ktorému sa obyvatelia s dôverou obracajú a je tedy zcela vhodné, aby učiteľ vedel poskytnúť i prvú pomoc. Tu podávame krátky návod z „Telovedy“ dra VI. Preimngra, jako sa máme pri niektorých najčastejších ochoreniach zachovať.

Z týchto je najčastejšie poranenie, či už náhodné

alebo zavinené inou osobou. Je buď podkožné bez krvácania, alebo s krvácaním, ranou spojené.

Podkožné ranenie je vyliatie sa krve pod kožou. Hlavným pravidlom je pri vážnejšom takomto poranení, aby patričný mal pokoj. Na miesto poranené je dobre priložiť chladný obkladok, aby sa vpitie krve podporovalo. Menšie podkožné zranenie vymizne samé; pri ťažšom je nutno vyšetriť, či sú nie poranené vnútornosti. Môže sa stať, že po prudkom údere alebo páde nastane prasknutie pľúc, alebo pri údere otrávenie mozgu, čo máva v zápätí niekedy smrť, vždy však bez vedomia. Preto každý vážnejší príznak žiada najväčšiu opatrnosť.

Zvláštnym tvarom ranenia je vytknutie a zlomenie kosti. V oboch prípadoch, jako známo, ranený na nohe nemôže chodiť a ranený na ruke nemôže ňou hýbať. Preto tedy v takomto prípade najlepšie je raneného uložiť na také miesto, kde by ranený úd tela pokojne ležal. Pri zlomení kosti predlaktovej uloží sa ruka do šatky v podobe trojuhla a uviaže sa za hlavou; pri zlomení kosti na nohe je najlepšie túto podložiť pevným predmetom a ju k nemu volne priviazať.

Ponevác špatným napravením vytknutých kostí a nesprávnym zhojením zlomeniny môže sa často stať z človeka mrzák, nemá sa nikto ľahkomyselne o liečenie tých poranení pokúšať, lebo vyliečenie týchto chorôb vyžaduje dôkladnú znalosť ľudského tela, jako i správne poznanie zlomeniny.

O mnoho rýchlejšiu pomoc vyžadujú *rany krvácajúce* a to nielen pre možnosť vykrvácania ale i pre možnosť vniknutia nákazy; veď i po nepatrnom bodnutí ihlou môže nastať otrávenie krve.

Keď je krvácanie nie veľké, ustane po priložení obväzku; tento však musí byť vždy čistý, aby ranu nenakazil. K vymytiu rany hodí sa — keď niet nič iného po ruke — čistá voda, ktorá i krvácanie zastaví; po prípade možno v nej trochu kamenca rozpustiť.

Každé väčšie krvácanie musí byť *zastaveno*, lebo hrozí smrť i následkom ztráty krve. Deje sa to najlepšie tým, že sa prítok krve k rane zamedzí; teda sa nad poranením — jestli len možno — otázný úd tela pevne stlačí; menšia i silno krvácajúca rana sa môže tiež stlačiť. Ďalej treba upotrebiť ku zastaveniu krve silnejšieho roztoku kamenca, octu, prášku škrobového, nikdy ale neslobodno položiť na ranu nečisté látky, na príklad pavučinu atď.

Pri krvácaní na pr. ramena stlačí sa tepna podpažná, v pazuche, na vnútornej ploche ramena bežiacia; pri krvotoku na spodnej čiastke tela treba stlačiť tepnu v stehne; pri krvácaní hlavy dobre je stlačiť prsty krkavicu. Na iných čiastkach tela neslobodno krvácanie takto zastavovať a treba menovaných prostriedkov použiť.

Možno tu ešte upozorniť na paru, ktorá dobre stavia krv, keď ju dľa potreby slabším alebo silnejším prúdom na krvácajúce miesto pustíme; výsledky sú veľmi dobré.

Mimo poranenia vzniká krvotok z *vnútorných* ústrojov, hlavne zo žalúdka a pľúc následkom rôznych cho-

rób. Tu je nutno, aby si nemocný hneď ľahol horeznak s vyvýšenou hlavou, nehovoril a nekašľal; podávať sa mu má ľadový nápoj, a na miesto odkiaľ asi krvácanie pochádza, ľadový obkladok.

Keď vidíme, že krvácanie veľmi soslabeje patričného, máme mu podať koňaku, rumu, teplé nápoje len vtedy, keď nekrváca vnútorne, ďalej dajme mu vonať epavku alebo eter.

Sú osoby, ktoré po sebe menšom poranení hneď prudko krvácajú. Na túto okolnosť treba veľmi pamätovať, pretože každá ztrata krvi je veľmi nebezpečná.

Pri popáleninách keď koža od plameňa alebo rozpalenej látky očervenela, dobre je ranené miesto natierať, čistým olejom mandľovým alebo olivovým a na popálené mesta prikladat' chladné obkladky. Keď sa utvoril plusgier, blanku treba prestrihnúť a zachodiť hor spomenutým spôsobom.

CHÝRNÍK.

Minister Erdély v Nitre. Minister pravosúdia dr Alexander Erdély v nedeľu dňa 26. t. m. prišiel zo Zlatých Moraviec do Nitry. Oproti ministrovi šla do Lapáš Gyarmatu deputácia pod vedením nitrianskeho viceispána Crausa. Mesto bolo zástavami okrášlené. Minister prijal najprv deputácie stolice, vojska, súdu, advokátskej komory a mesta a potom prezrel súdne miestnosti. Na obed bol usporiadaný bankett, na ktorom sa súčasnilo 100 osôb. Popoludní odcestoval minister do Komjatíc ku bar. Wodianerovi. Minister pravosúdia odcestuje odtiaľ do štubnianskych kúpeľov v Turci.

Ministerský predseda na oddychu. Barón Desider Bánffy odcestoval so svojou manželkou do morských kúpeľov Ostende, kde pobudne za niekoľko týždňov.

Kráľ hasičom. Z príležitosti millenniumových slávností hasičia krajiny usporiadajú v hlavnom meste 15—20. augusta kongress, hasičské závody a slávnostný pochod. Predsedníctvo kongressu pozvalo na krajinskú slávnosť hasičskú i kráľa, ktorý poslal veľmi cenný dar hasičom. Dar kráľov bude daný ako prvá odmena na hasičských závodoch krajinských a dostane ju ten hasičský spolok, ktorý obdrží najviac prvotriednych odmien. Ostatne zvíťazivší dostanú značnú odmenu peňažnú. Na hasičské závody už dosaváď sa hlásilo mnoho hasičských spolkov z rozličných strán krajiny.

Imrich Ivánka zomrel. Imrich Ivánka, člen snemovne veľmožov, skut. tajný radca, bývalý vyslanec a honvédsky majór zomrel dňa 27. júla v Besnyó na porážku. Ivánka narodil sa r. 1819 v hontianskej obci Felső-Szemeréd a po ukončení svojich štúdií vstúpil do vojska. R. 1848. prestúpil k honvédom a v bojoch za slobodu postúpil za majóra. Po boji bol uväznený. S prebudením nového parlamentárneho života vstúpil na pole verejného účinkovania, kde si vydobyl mnoho zásluh, súc verným zastancom slobodomyselných zásad, ktorým zostal verným až do posledného okamihu svojho života. Jeho zásluhy odmenil kráľ malým krížom rádu sv. Štefana a pozdejšie obdržal hodnosť skutočného tajného radcu.

Posviacka reštaurovaného kostola. Košický veľmáster, ktorý práve reštaurujú, dňa 6. septembra znova

posvätia za okázalých cirkevných slávností. Na slávnostiach posviacky kostola, ktorého obnovenie výdatne napomohol dobročinný biskup Bubics, zastúpi vládu minister kultu dr Julius Wlassics.

Nová modlitba za kráľa. Knieťa-primas Vaszary obrátil sa s prosbou na rímskeho sv. Otca, aby povolil novú modlitbu namiesto dosaváď v Zelený Štvrtok, Veľký Piatok a v Bielu Sobotu odriekanej modlitby za kráľa a zároveň predostrel novú formulu modlitby, ktorú pápež odobril. Modlitba znie nasledovne: „Všemohúci večný Bože, ktorý vládneš nad všetkými národami, vzhľadni milostive na Uhorsko, aby jeho kráľ v spravodlivom vladarení, jeho ľud ale vo vernej poslušnosti, ku chvále mena Tvojho a v prospech krajiny v jednomyslnej nábožnosti sa spojili“.

Päťdesiat rokov kňazom. August Balogh, titul. kanonik, kočkovský farár nedávno slávil 50ročnú pamiatku toho dňa, keď svoje terajšie miesto zaujal. Cirkevníci prekvapili svojho duchovného pastiera faklovým pochodom a rychtár v peknej reči tlumočil city obyvateľstva obce. V deň slávností rano o 9. hod. vyšli cirkevníci v processii ku kaplnke, ktorú dal pán kanonik postaviť na svoje trovy v chotáre obci a tu slúžil jubilant veľkú omšu. Na poludnie bola hostina, počas ktorej mnohí povedali pekné prípitky; obzvlášť veľkú pozornosť vzbudil latinský verš, ktorý na počesť jubilanta napísal Andrej Pápay farár v Pružine.

Hromobitie. Dňa 23. t. m. dvaja Turanci a dvaja Sučanci (turč. st.) utiahli sa pred búrkou pod jeden strom. Hrom udrél do stromu, jedného naskutku zabilo, druhého zaliala krv a dvaja druhí, ktorí obďaleč stáli, ohluchli od silného zarachotenia. — Toho istého dňa udrél hrom v Malej Paludzi v Liptove a zapálil dom Matúša Trucháča. Oheň spozorovali zavčasu a prv než by bol narobil škody, pribehnutí domáci oheň udusili.

Vojaci samovrahmi. V Levoči slúžiaci dvaja vojaci A. Sepeši a Jozef Sidor urobili koniec svojim životom výstrelami zo služobných pušiek. Prečo sa zbavili života, nevedno.

Ukrizuj! volajú jednotliví ľudáci na všeobecne etného rímsko-katolíckeho kňaza na Myjave preto, že z príležitosti najbližších volieb ablegátskych svojím zásadám verne vystúpi s programom liberálnej strany. Kňaza budú napomáhať prívrženci slobodomyselnosti, kdežto kapláni a kňazi od ľudovej strany snažia sa ho znevážiť pred voličmi, čo sa im však nijak nedarí, lebo spomenutý farár je všeobecne známy pre svoje sľachetné sm šľanie s chudobným ľudom.

Sama sa zabila jedna žena v Turč. Sv. Martine. Nešťastnica ztrovila zlatku z mužových peňazí a v strachu pred ním vyšla ku pivovárü a tam sa tak silne udrela sekerou po hlave, že o krátky čas vypustila ducha.

Kosou odt' al synovi hlavu. Vo francúzskej obci Fonnanthe udal sa strašný prípad. Jeden gazda pri kosení následkom nepozornosti odt' al kosou hlavu svojmu 3ročnému synkovi, ktorý sa mu do pšenice zaplietol. Keď nešťastný otec zo strachu prišiel k sebe, bežal rovno domov a v stodole sa obesil.

Nerozumný žart. V horách liptovskej obce Kalamenovej viacej robotníkov rúbalo drevo. Večer, keď sa rubači navracali domov, dvaja šuhaji zaostali a potom zo žartu zagúľali kus kameňa za kamarátmi idúcimi popredku. — Keď bol hodný kus brala neďaleko robotníkov, šuhaji kričali: „Ustúp!“ Aj sa rozutekali kde ktorý mohol, v ľavo v pravo, ale Ladislava Hazuchu zasiahol kus brala a srazil ho z nôh. Nebezpečne raneného Hazuchu vzal do svojej opatery ružomerský lekár

dr Jozef Burian, ale nešťastný Hazucha ešte v noci vypustil ducha. Šuhaji taja, žeby oni boli zagnívali kus brala a udávajú, že sa kaneň sám od seba gulal a že ho oni tiež len pozde spozorovali. Prísne vyšetrovanie objaví pravdu.

Ohavný prípad v jednom kostole. V kostole obce Medves v torontálskej stolici pod slúžením omše udal sa neslýchaný ohavný prípad. Jedna sedlička menom Katarina Szécsi opilá, ako čap vrútila sa do kostola, sochy svätých za ohavného kliata opfula, potom napadla pred oltárom omšu slúžiaceho kňaza a nadávajúc trhala s neho cirkevné rúcho. Veriacich tento prípad natoľko pomútil, že v prvom okamihu ani nevedeli čo majú robiť. Potom keď sa zpamätali, chytili ženu, ktorá od pálenky bola ako šialená a s veľkou ťažkosťou vyviekli ju z kostola. Ženu dali do väzenia.

Zkazené mravy. Špatný, dneskajšie mravy vo veľmi tmavom svetle predstavujúci prípad udal sa v Egreši (torontálska stolica). Asice jedno rumunské dievča Darica Žebelén pristihla svojho mladoženicha, keď sa milkoval s jej matkou, s nastávajúcou svojou svokrou. V návale zlosti chytila železné vidly a preklala oboch. Mladoženich i matka devy sú nebezpečne ranení. Dievča zatkli a uväznili.

Pozor na ústipnutie od muchy. V toľňanskej obci Kurd po tieto dni zomrel v hrozných boľastach roľník Ján Kerekeš 20. t. m. po obede si trochu podriemal, mucha ho uštipla na ústach, od tohto sa mu otrávil krv a vzdor lekárskej pomoci za strašných boľastí zomrel. Zanechal manželku s dvoma deťmi.

Mladý srbský kráľ v Budapešti. Srbský kráľ Alexander, jako z Belehradu oznamujú, 4. septembra príde do Budapešte aby si obzrel millenniumovú výstavu.

Svatba arcikňažny Marie Doroty. Jako sa z úradného prameňa oznamuje, svatba arcikňažny Marie Doroty s kniežatom Filipom Orleánskym bude sa odbyvať v novembri vo Viedni alebo Schönbrune.

Horiace dieťa. Vo Vetrnej Porube (liptovská st.) Ján Sochán povadil sa so svojou ženou a táto v ziali nad vadou odišla do krčmy potešiť sa. Žena sa tam dlho tešila pri kvaterke besnice a v tom zabudla, že jej jednorôčné dievčatko ostalo samotné doma. Keď sa navrátila domov, malé dieťa našla popálené.

Pozor na zlodějov. Jánovi Matušovi z Čitáru na jarmoku v Leviciach ukradli z vaku 190 zlatých a na miesto nich položili mu do vaku dve čísla noviniek „Kreštan.“ Údajného pachateľa zatkli, ale peňazí u neho nebolo.

KU OBRÁZKU.

Vyjav z povstania na Kréte.

Jako čf. čitateľom známo, na ostrove Kréte v Strednom mori vzbúrilo sa kresťanské obyvateľstvo proti Turkom, lebo ich títo všemožne utiskali, obkrádali a mučili. Následkom tohto chytilo sa kresťanské obyvateľstvo sbrane a srážky s Turkami boly na dennom poriadku až sa do záležitosti zastaraly europejské veľmoci medzi nimi i naša monarchia, aby kresťanom na Kréte boly poistené práva. Naš obrázok raneného povstaleca, ktorý bol v srážke s Turkami smrteľne ranený.

K OBVESELENIU.

Nečíta, ale poslúcha.

— Kdeže tak chytro bežíš, Zuzka? pýta sa ponáhľajúcej sa Zuzky jej vrstovnica Marka keď ju videla bežať po námestí Maria-Terezie.

— Ale musím kúpiť tie novinky Opravdového Kreštana a poprečítať jedno-druhé nášmu pánu kapláňovi, lebo on by ti tie novinky neprečítal ani za svet a tak ich ja musím čítavať! Nuž preto sa ponáhľam!

ODKAZY REDAKCIE.

Ct. p. J. K. v L.: Opravili sme; čísla budú dochodiť riadne. Za rozširovanie prijmite našu najsrdečnejšiu vďaka.

Ct. p. Fr. S. v K.: My nevinšujeme čitateľom „Krešfana“ aby ich čert vzal, jako to vinšujú a hovoria kapláni ľudovej strany našim čitateľom. Keď si dakto niečo žiada, obráti sa s vrúcou modlitbou k Pánu Bohu, lebo jeho vysokú pomoc potrebuje. Kto však žiada od čerta aby pobral čitateľov „Opravdového Kreštana,“ ten sám slúži čertu, lebo sa o jeho pomoc utieka. — Jako dosavád vieme, ešte ani jedného z našich šitateľov nezval čert a aj vás ubezpečujeme, že vás ani len nenavštíví.

Viacerým predplatiteľom. Z viac strán sme dostali ponosy, že „Opravdový Kreštan“ nebýva čitateľom riadne doručovaný. Pátrali sme po príčine tohoto neriadu a prišli sme na stopu toho, že mnohí poštári časopis náš svevolne na zad posielajú, alebo ho jednoducho znčia.

Obrátili sme sa s prosbou na ministra obchodu, aby tento neriad, toto nadužívanie zamedzil. Proti viacerým poštárom zadali sme dôkazami podporovanú ponosu. Jak patriční preto nadužívanie úradu budú chleba pozbavení, nech si to pripisujú vlastnej chybe, a nie liberalismu, ktorý takéto zlostné skutky nemôže trpeť.

Ešte raz napomínáme všetkých poštárov, aby sa nepovážili časopis náš konfiškovať, lebo trafia veľmi zle prejsť.

Budapeštianska bursa a úradným značením cien dňa 30. júla.

Obilie	Jakoš dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Peniaze	Tovar	Cenne papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	6.60	6.70	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3845	3860
peštianska	77-81	6.65	6.75	Uhorská zlatá renta 4%	122.40	123.00	Pešt. uh. kupec. b.	1260	1270
stolnobelehradská	77-81	6.60	6.80	„ korunová renta 4%	99.50	99.55	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	7800	7825
Raž Bitoj	70-72	5.45	5.50	Uhorské regálové úpisý 4½%	100.00	101.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	596.00	598
Jacmeň na krm.	60-62	4.40	4.60	„ premiové úpisý	156.50	158.50	Záložné listy.		
na pátku	64-66	—	—	Uhorská tisso-segedínska po-			Uhorského pozem. úverkového		
na várku	64-66	—	—	žička 4%	139.25	140.25	ústavu 5%	101.50	102.00
Ovos	89-91	6.10	6.20	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	123.25	124.25	Uhorského úver. záložného ús-		
Kukurica	73	3.80	3.90	„ vyvážkové úpisý 4%	113.25	104	tavú 4½%	100.50	101.00
Proso	—	—	—	Spoločná požička v beľ. penia-			Uh. úver. ústavu s prémiou 4%	100	100.50
Repica	—	9.50	10.00	zomoh 4½%	100.55	101.00	Peniaze.		
lútelinové semä luc.	—	28.	31.	Žreby.			Cisársky dukát	5.67	5.72
červene	—	29.	35.	Spolku „Jo sziv“	2.90	3.00	Dvadsat-frankovník	9.51	9.52
srbská masť peštianska	—	—	—	Uhorského „Červeného križa“	8.01	8.40	Nemecká ríšska marka	58.80	59
vidiecka	—	—	—	Rakúskeho	18.25	18.50	Striebro	—	—
				Bazilika	6.00	6.20			

Knižtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.